

**KÖRFEZ SAVAŞLARI'NDA
İSRAİL VE YAHUDİ LÖBİLERİNİN ROLÜ**

Erhan CANIKOĞLU

Körfez Savaşları'nda İsrail ve Yahudi Lobilerinin Rolü

Erhan CANİKOĞLU

Dr., 21. Yüzyıl Enstitüsü Bilimsel Danışmanı

Özet: Çöl Fırtınası Operasyonu ile Irak kuvvetleri Kuveyt'ten çıkarılmasına rağmen Bağdat'a yönelik uluslararası kuşatma sona ermedi. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin yaptırımları rejiminin egemenliğini kısıtlarken, ABD liderliğindeki müttefikler ülkenin altyapısı ve stratejik tesislerini vurmaya çalıştı. ABD'de Cumhuriyetçi Parti'nin iktidara gelişi ikinci Körfez Savaşı'nı kolaylaştırdı. Saddam Hüseyin'in KİS kapasitesi bölge ülkeleri ve Washington için tehdit olarak sunuldu. 11 Eylül saldırıları ve şarbon vakalarıyla Bağdat rejimi arasında ilişki kuruldu. BM Güvenlik Konseyi bu kez Irak'a saldırıya onay vermedi, ancak Washington savaş konusunda kararlıydı. ABD'yi Körfez Savaşlarına sürükleyen Kabine ve Kongre'deki Yahudi kökenliler, Yahudi-İsrail Lobileri ve Washington'un stratejik müttefiki İsrail idi. Savaş sonunda İsrail bölgedeki en büyük düşmanından kurtulurken, Suriye ve İran'ın sıraya sokulmasının planlarını yapmaya başladı.

Anahtar Kelimeler: Körfez Savaşları, ABD, İsrail, Yahudi Lobisi, Siyonist İdeoloji.

Gulf Wars: The Role of Israel and Jewish Lobbies in the United States

Abstract: Despite the removal of the Iraqi forces from Kuwait through Operation Desert Storm, coalition forces continued to contain Baghdad. The U.S. and its allies have continuously hit the country's infrastructure and strategic installations, while the U.N. Security Council sanctions regime restricted the regime's sovereignty. Republican Party's coming to power in 2000, paved the way for the war. Saddam Hussein's WMD capacity was presented as a threat to Washington and to the countries in the region. 9/11 attacks and anthrax incidents were attempted to be linked with Baghdad regime. But UN Security Council vetoed a new military intervention against Iraq this time. However, Washington was adamant about the war. The pro-war cabinet and congress members mostly Jewish origin, Jewish/pro-Israel lobbies in the U.S., and Washington's strategic ally, Israel.

At the end of the war, Israel got rid of one of its strongest enemy in the region. Now Tel Aviv is busy with any plans to include Syria and Iran to a similiar campaign.

Keywords: Gulf Wars, U.S., Israel, Jewish Lobby, Zionist Ideology

“Yahudi toplumunun güçlü desteği olmasaydı, Irak ile savaşa girmeyecektik” James Moran, Cumhuriyetçi Parti Virginia Milletvekili¹

Giriş

Körfez Savaşları, nedenleri ve sonuçlarıyla günümüzde hala tartışılırken, Saddam rejiminin devrilmesinin ardından ortaya çıkan sorunların çoğu hala çözülemedi. Savaş bölgeye büyük bir yıkım, can kaybı ve felaket getirdi. Öte yandan Körfez savaşları uluslararası toplumun hareket tarzını göstermesi ve Amerikan karar sürecini etkileyen faktörlerin anlaşılması açısından da son derece öğreticidir. Bu süreçte Washington’u Bağdat rejimini devirmeye yönelten başlıca unsurun Amerika’daki Yahudi lobileri ile İsrail hükümeti olduğu büyük ölçüde ortaya çıkmıştır.

Washington, Irak’ın 2 Ağustos 1990’da Kuveyt’i işgal etmesi üzerine uluslararası toplumu derhal harekete geçirdi. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi’nin Irak’a yönelik bir dizi yaptırım kararı almasına öncülük etti. Meşhur 678 sayılı karar, işgali 15 Ocak’a kadar sonlandırmadığı takdirde Irak’a karşı kuvvet kullanılmasını öngörüyordu. Bağdat geri adım atmayınca çok uluslu güç 17 Ocak’ta Çöl Fırtınası Operasyonu’nu başlattı. Irak kuvvetlerini kısa sürede Kuveyt’ten çıkarttı. Operasyon amacına ulaştı ancak ABD ve İngiltere’nin askeri müdahaleleri bununla sınırlı kalmadı.

Bağdat rejiminin savaşın ertesinde başlayan ayaklanmaları sert biçimde bastırması insani krize yol açınca, Güvenlik Konseyi, 32-36. paralellerin dışını Irak hava araçlarına yasaklayan 688 sayılı kararı aldı. Ardından hava sahasıyla örtüşmeyen kara parçaları merkezi yönetimin egemenliği dışına çıkarıldı. BM silah denetçileri ülkenin kitle imha silah altyapısı ile üretim kapasitesini incelemeye başladılar. Koalisyon güçleri zaman zaman Irak hava savunma sistemlerine, altyapısına, iletişim ve sanayi tesislerine saldırılar düzenledi. Bağdat yönetimi iki paralel arasına sıkışırken, kuzeyde Kürtler, güneyde ise Şiiiler göreceli özerklik yaşadılar.

ABD’nin 1990’lar boyunca Irak rejimini kontrol etme stratejisi, ülkenin silahsızlandırılması ve egemenlik alanının daraltılmasını kapsıyordu. (Cabbar, 2004,

¹ Cumhuriyetçi Parti Virginia Milletvekili James Moran’ın savaştan bir gün önce yaptığı açıklama için bakınız: Joel Beinin, “Pro-Israel Hawks and the Second Gulf War”, <http://www.soci.niu.edu/~phildept/Kapitan/IPC279.html>

s.3). Söz konusu strateji Cumhuriyetçi Parti'nin iktidara gelmesine kadar bu kapsamda sürdü. 11 Eylül'de Dünya Ticaret Merkezi ve Pentagon'a yapılan saldırılar Saddam rejimin devrilmesini bekleyen çevreler için uygun zemin hazırladı. Ancak Washington faturayı El-Kaide'ye çıkararak önceliği Afganistan'a verdi. ABD önderliğindeki koalisyon güçleri kısa sürede Taliban Rejimini devirip, El Kaide kadrolarının önemli bir kısmını etkisiz hale getirdi. Bu sırada Washington'un savaş yanlısı çevrelerinin, El Kaide ile Irak rejimi arasında bağlantı kurma gayretleri göze çarptı. Medyaya servis edilen haberler 11 Eylül eylemcileriyle Iraklı yetkililerin irtibatını gün ışığına çıkarıyordu.

Beklenen gün geldi. ABD, Güvenlik Konseyi kararlarına uymadığı gerekçesiyle, 17 Mart'ta Irak'a savaş açtı. Bağdat rejiminin nükleer silah üretme potansiyeli, Ortadoğu'daki komşuları ve ABD için yakın tehdit oluşturması savaş kararının belli başlı gerekçeleri arasındaydı. ABD ile müttefikleri Saddam rejimini kısa sürede devirdi. Ancak Irak'ta istikrar bir türlü sağlanamadı. Savaşın uzun vadede ABD'nin maliyet-kar analizini nasıl etkileyeceği bilinmezken, İsrail en önemli hasımlarından birinin diskalifiye edilmesi, böylece doğudan gelecek askeri saldırı tehdidinden kurtulması nedeniyle rahatlamıştı. Öte yandan İsrail, Filistin sorununu çözüm baskısından kurtulurken, Filistinlilere yönelik şiddeti istediği ölçüde arttırabileceği ortama kavuşmuştur. Zira savaş sonrası Irak'taki gelişmeler İsrail-Filistin anlaşmazlığını ikinci plana atmıştır. Irak'taki Sünni direnişçilerin Filistinlilere destek vermesi en azından dönem itibarıyla zorlaşmıştır. Güneydeki Şiiler ise Lübnan'a bakmak bir yana kendi yaralarını sarmakla meşguldür.

"Amerika'nın Savaşı" olarak nitelense de, Körfez Savaşı, bölge ülkelerinden en fazla İsrail'in çıkarlarına hizmet etmiştir. Dolayısıyla İsrail'in savaşı desteklemesi beklenen bir tutumdur. İsrail'in savaşı neden ve nasıl desteklediğini anlamak için, problemi İsrail devletinin ulusal çıkarları, bu çıkarlarının önemli referans noktasını oluşturan dini hedefleri ve her ikisini özdeşleştiren siyonist ideoloji ile İsrail-ABD ilişkilerinin niteliği bağlamında incelemek daha anlamlı olacaktır.

Savaşın asıl tarafı olan ABD cephesinde ise durum biraz daha farklıdır. ABD anayasasına göre savaş kararını Başkan vermektedir. Başkan'ın kararı devlet sisteminde çeşitli süreçlerin sonucunda ortaya çıkmıştır. Dolayısıyla karar alma sürecinin aktörleri, kişi ve grupların savaşa ilişkin tutumları, İsrail ile doğrudan ya da dolaylı ilişkileri, söz konusu ilişkilerin karar sürecine nasıl ve hangi kanallarla yansıdığı önem taşımaktadır. Siyonist ideolojinin Ortadoğu'ya yönelik ABD dış siyasetini şekillendirmede merkezi rolünü kavramak için, konuyu ABD-İsrail ilişkileri bağlamında ve ABD'deki İsrail yanlısı lobilerin güçlü etkisi çerçevesinde ele almak gerekir. İsrail'in savaşı destekleme nedenleri ise Kutsal metinlerin yorumlarından reelpolitike kadar geniş bir yelpazede kendini göstermektedir.

ABD-İsrail İlişkilerinin Tarihi Arkaplanı

Büyük güçlerin İsrail'in güvenliğiyle ilgilenmeleri başlıca iki nedene dayan-

maktadır. Birincisi, Arap dünyasına yönelik ortak çıkarları, diğeri ise Yahudi cemaatlerinin büyük devletlerin iç siyasetindeki ayrıcalıklı rolüdür (Ahmad, 2000, s.31-32). Dolayısıyla ABD'nin İsrail politikasını belirleyici etkenler olarak ulusal çıkarları, bu çıkarlarının korunmasında İsrail'in jeopolitik konumu, Yahudi lobisi ve İsrail devletine olan kamuoyu desteği öne çıkmaktadır (Karakoç, 2003, s.101).

Siyasi Siyonizm'in kurucularının idealist mücadeleleri ve Batı'nın Ortadoğu'daki emperyal hedefleri ve/veya ülkelerindeki Yahudileri uzaklaştırma planları İsrail devletine giden yolda son derece önemli çabalarlardır. İsrail devletinin kuruluşu ve bekasında en önemli aktörün ABD olduğunu söylemek ise abartılı olmayacaktır. Filistin'de bir Yahudi yurdu kurulması düşüncesinin olgunlaşma sürecinde ve Yahudi göçlerinin sıklaştırılmasında İngiltere gözardı edilemeyecek bir rol oynamıştır. Ancak ABD, savaş sonrası küresel güç olmasının da katkısıyla, İsrail devletinin kurulmasında, uluslararası meşruiyet kazanmasında, güvenlik kaygılarının giderilmesinde ve askeri yardım sağlanmasında, bir kaç istisnai olay dışında, hep ön sırada yer almıştır.

Washington, konvansiyonel caydırma yoluyla Irak ve İran'ın ikili kuşatılması, Körfez petrolünün güvenliğinin sağlanması, İsrail'in güvenliğine ilişkin yükümlülükler ve Ortadoğu barışının sağlanması için bölgede "büyük strateji" uygulamıştı (Walker, 2004, s.21). Soğuk Savaş döneminde, Sovyetler Birliği'nin Ortadoğu'yu etkisi altına alarak yayılmasını önlemeye çalışmış, bölge ülkelerinden istekli, dost rejimlerle ilişki kurmuştu. ABD, İsrail politikasını, süper güç mücadelesinin belirlediği yukarıdaki temele dayandırmıştı. Amerikalı yetkililer, İsrail'i Sovyet yayılmacılığına karşı bir siper, ABD askeri hareketleri için potansiyel bir platform ve stratejik ortak olarak gördüler (Walker, 2004, s.21). İsrail, 1979 İran devriminin ardından bölgede güçlenen İslamcı akımlara ve Sovyetlerin desteklediği Suriye'nin özellikle Lübnan'da nüfuzunu arttırmasına karşı pozisyon almıştı. 1980'lerde işbaşında olan Reagan yönetimi, dış politikasında İsrail'i stratejik değer olarak tanımlamıştı (Karakoç, 2003, s.112).

ABD'nin İsrail'e desteğini arttırması, bu ülkenin askeri açıdan güçlenmesine paralel seyretti (Cohen, 1994). İki ülke, 1983-1984 yıllarında stratejik işbirliği ve askeri planlama alanlarında mutabakat zaptı imzaladılar. Ardından ilk müşterek deniz ve hava tatbikatını gerçekleştirdiler (Zunes, 2002). Reelpolitik açıdan bakıldığında, İsrail sadece Ortadoğu'da değil dünyanın herhangi bir köşesinde ABD açısından fayda sağlayabilecek bir ortaktır. İsrail'in nükleer silah kapasitesi ve yaşadıkları ülkelerde etkin konumda bulunan diasporası ABD'ye aradığı desteği fazlasıyla sunuyordu. Soğuk Savaş döneminde İsrail, Amerikan silahlarının Güney Afrika, İran İslam Cumhuriyeti, Guatemala ve Nikaragua gibi ülkelere ulaştırılmasında kanal vazifesi gördü. Amerikan silahları sadece meşru rejimlere değil, bunlarla savaşan muhalif hareketlere de gönderiliyordu. Amerikan kamuoyu bu tür ilişkileri asla tasvip etmezdi. İsraili askeri danışmanlar, kontralara, Salvadorlu cuntaya, Namibya ve Batı Sahra'daki yabancı işgal kuvvetlerine de yardımda bu-

lundular. İsrail istihbarat servisi haber toplama ve gizli operasyon konularında ABD'ye destek verdi (Zunes, 2002).

ABD yönetimi, 11 Eylül'den sonra uluslararası terörle mücadelede İsrail devletini, yakın işbirliği yapılması gereken bir ortak olarak gördü. Savunma Bakan Yardımcısı Paul Wolfowitz, Ariel Sharon'un terörizme karşı savaşta ABD'nin ayrılmaz müttefiği olduğunu ve Filistin direnişinin esasen demokratik toplumlara karşı uluslararası terörist komplonun bir parçasını oluşturduğunu vurguladı (Zunes, 2002).

ABD-İsrail ilişkileri, Filistin sorunu, mülteciler, yerleşimciler, güvenlik duvarı, ABD'ye yönelik İsrail istihbari faaliyetleri gibi konularda kısa süreli soğukluklara sahne olsa da, ilişkilerin stratejik boyut dışındaki veçheleri de önemli ve derin köklerden güç almaktadır. Bunlar ABD yönetiminde, Kongre'de, bürokraside yer alan Yahudi kökenliler, silah endüstrisi, ticaret ve medya alanlarındaki faaliyet gösteren Yahudiler, lobiler ve hepsini çevreleyen Yahudi varlığıdır.

Zunes, ABD'nin stratejik zorunluluktan ayrı olarak İsrail'e desteğini şu nedenlere dayandırmaktadır:

- Özellikle hükümet ve medyada lider konumda bulunan savaş sonrası kuşaktan liberallerin İsrail'e duygusal bağlılığı,
- Hıristiyan Sağ'ın Ariel Sharon ve diğer sağ kanattaki İsraili liderlere yoğun medya ve siyasi desteği,
- Orta ve muhafazakar Yahudi örgütlerinin lobi faaliyetleri,
- Silah endüstrisinin İsrail'e ve ABD'nin Ortadoğu'daki diğer müttefiklerine yüklü miktarda silah satma arzusu,
- Amerikan toplumunun Arap ve Müslümanlara yönelik ırkçı yaklaşımının medyada sıklıkla işlenmesi
- ABD'nin İsrail ve Filistin politikalarına etkin şekilde meydan okuyacak ilerici hareketlerin başarısız olması (Zunes, 2002).

İsrail açısından ABD'nin yeri ise daha farklıdır. İsrail Washington'u;

- güvenlik garantörü,
- finansal destek kaynağı,
- karar mekanizmasında, bürokraside, medyada, silah endüstrisinde, akademik çevrelerinde ve düşünce kuruluşlarında etkin ve geniş Yahudi varlığının bulunduğu dost ülke,

olarak görmektedir. Washington ve Tel Aviv, siyasi, askeri ve ekonomik alanlarda ortak konumundadır. ABD, BM Güvenlik Konseyi'nde ve diğer uluslararası organlarda İsrail'in çıkarlarını savunan bir küresel güçtür. Washington İsrail'e bazen dolaylı destek sağlamaktadır. ABD'nin zaman zaman Türkiye, Mısır, Ürdün gibi ülkelere uyguladığı politikaları ve Kongre'nin bu ülkelere silah, araç ve gereç satışını engellemesi, İsrail'in söz konusu devletlerle ilişkilerini geliştirmesini kolaylaştırmaktadır.

Kongre'nin bölge ülkelerine yönelik silah ambargosu kararları ya da belirli silah sistemlerinin satışı üzerindeki kısıtlamalarında Yahudi lobisinin güçlü etkisi görülmektedir. Bu durum ihtiyaç sahibi ülkeleri, teknolojiyi elinde muhafaza eden İsrail ile ilişki geliştirmeye teşvik etmektedir. Örneğin Türkiye, ayrılıkçı terörle mücadelede ve çevresinden algıladığı tehditlere karşı İsrail ile yakınlaşma ihtiyacı duymuştur. Bu nedenle 1990'lı yıllarda İsrail ile ilişkilerini stratejik düzeye çıkarmıştır.

Öte yandan, Kongre'nin kısıtlamaları dışında Amerikalı yetkililer de bu tür ilişkileri teşvik ederek İsrail'e dolaylı destek sağlamaktadır. İsrail ise, ABD'nin desteği için bu ülkeyle aynı değerleri paylaştığı vurgusunda da bulunmaktadır.

İsrail, siyonist hareketin devrimci kökenleri ve hedeflerine rağmen, başlangıcından beri ulusal çıkar ve statükoya yönelen klasik Batı sistemi söylemini benimsemiştir. Soğuk Savaşın ilk yıllarında bağlantısızlar arasında kalmayı tercih ederken, sonraları komünizme karşı bir engel ve stratejik değer görünümüyle Washington'u harekete geçiren sıkı anti-komünist oldu (Cohen, 1994). Cohen, İsrail devlet adamları ve elçilerinin, İsrail siyasetini reelpolitik kavramlarla sunma becerisini gösterdiklerini, bununla birlikte İsrail dış politikasının görünüm itibarıyla realist bir çerçevede yürütüldüğü, anlaşıldığı ve açıklandığını ileri sürmektedir (Cohen, 1994). Aslında İsrail'in temel motivasyonları farklı değerlerden de beslenmektedir. Örneğin Tevrat, önemli ideolojik ve siyasal hedeflere kaynaklık etmektedir.

Özetle, ABD-İsrail ilişkileri, reelpolitik gereklilikler üzerine kurulmuş, ABD'deki Yahudi varlığının yapıstırıcı etkisinin merkezinde yer aldığı, çeşitli düzeylerde ve derinlikte bağlarla birbirlerine bağlanmış bir bağlar kümesidir. Bu özellik, iki ülkenin stratejik bakış açılarının, ulusal çıkar algılamalarının ve ortak eylem düşüncelerinin aynı çizgide birleşmesini kolaylaştırmaktadır.

ABD Başkanı ve Kongre'nin Savaş İlanı Ya da Kuvvet Kullanma Yetkisi

Kongre'nin savaş ilan etme yetkisi Birleşik Devletler Anayasası'nın 1. maddesinin 8. fıkrasında açık bir şekilde gösterilmektedir. Ancak ilan yoluyla savaş başlatma tarihte sıkça başvurulan bir uygulama olmadığından, bu yetki formalite görünümündedir. ABD Anayasa Mahkemesi, zorunluluk halinde Başkan'ın, Kongre'nin savaş ilanı kararını beklemesine gerek olmadığına işaret etmektedir (Arı, 1994, s.75-76). Kongre Araştırma Servisi'nin 2011 yılında hazırladığı bir raporda,

ABD tarihi boyunca Kongre'nin 11 kez savaş ilan ettiği, 11 kez ise kuvvet kullanma izni verdiği tespit edilmiştir (Elsea ve Weed, 2013: 1-19).

Anayasanın 2. maddesinin 2. fıkrasında eyalet askerleri de dahil olmak üzere Başkan'ın kara, deniz ve hava gücünden oluşan tüm silahlı kuvvetlerin başkomutanı olduğu belirtilmektedir. Başkan bu yetkiye dayanarak Amerikan silahlı kuvvetlerini dünyanın herhangi bir yerine gönderebilmekte ve ABD'yi bir savaşa sokabilmektedir. ABD Başkanları bu yetkiyi geçmişte kimi zaman geniş yorumlayarak Kongre'nin onayını almadan, kimi zaman ise Kongre ile işbirliği yaparak kullanmayı tercih etmişlerdir. Başkan yetkisini kullanarak silahlı güç kullanıp kullanılmamaya karar verebildiği gibi, askeri çatışmaları sona erdirmeye, barış görüşmelerini başlatmaya ve barış antlaşması yapmaya da karar verebilmektedir (Arı, 1994, s.97-98). Başkan ve Kongre, karar ve yasama sürecinde çoğu kez ülkenin iç dinamiklerini göz önünde bulundurmaktadır.

Kongre'de gerek Senato gerekse Temsilciler Meclisi 12 Ocak 1991'de "Irak'a Karşı Askeri Kuvvet Kullanılmasına Yetki Verilmesi" kararını onaylamıştır. Her iki kurumun ortak kararının 2 (a) maddesi, BM Güvenlik Konseyi'nin önceki kararlarının uygulanmasını salık veren 678 sayılı kararına uyumlu olarak Başkan'a Amerikan silahlı kuvvetlerini kullanma yetkisi verirken, 2(b) maddesi Irak'ın Güvenlik Konseyi kararlarına uymasını sağlamayı hedefleyen her türlü diplomatik ve diğer barışçı yöntemlerin tüketildiği yönünde Kongre'nin bilgilendirmesini istiyordu. (Elsea ve Weed, 2013:12)

Beyaz Saray, Irak'a karşı kuvvet kullanma yetkisi için 19 Eylül 2002 tarihinde Kongre'ye Senato ve Temsilciler Meclisi için ortak bir karar tasarı taslağı sundu. Taslak, Başkan'a sadece Irak'a karşı kuvvet kullanma yetkisi istemekle kalmıyor, aynı zamanda "bölgede uluslararası barış ve güvenliği tesis etme" görevi de veriyordu. Geçerlilik, gereklilik ve kapsam konuları uzun süre tartışılan tasarı farklı usullerle Kongre'den geçirildi (Elsea ve Weed, 2013:16-19).

ABD'de Başkan ve Kongre dış politika karar alma sürecinde lobilerin çok yönlü baskısı altında kalmaktadır. Arı, Başkan'ın ve Temsilciler Meclisi üyelerinin ikinci kez seçilme düşüncesinin kendilerini lobilerin baskısına açık kıldığına işaret etmektedir (Arı, 1994, s.24). Yine yazara göre, baskı grupları kamuoyunu ve Kongre üyelerini sorunlardan haberdar eder, kamuoyunda tartışma yaratan konuları Kongre üyelerine iletir ve çıkacak yasaların doğurabileceği sakıncalara ilişkin Kongre üyelerini bilgilendirirler (Arı, 1994, s.148).

Baskı gruplarının sadece yasama faaliyetleri üzerinde yoğunlaşması düşünülmez. Amerikan şirketlerinin küresel faaliyetleri, dış politika veya ulusal güvenlik yapılanmalarıyla etkileşimlerini gerektirmektedir. Örneğin Amerikan sermayeli bir şirketin ABD yönetiminin ambargo uyguladığı bir ülke ile ticari-ekonomik ilişki içerisine girmesi, firmanın ABD'de çeşitli sıkıntılarla karşılaşmasına yol açabilir. Farklı açıdan bakıldığında, bir Amerikan şirketinin büyük ekonomik kazanç-

lar elde ettiği bir ülkeye yönelik ABD'nin uygulamayı tasarladığı yaptırımları önlemeye çalışması şaşırtıcı olmayacaktır. Bu anlamda baskı gruplarının sadece yasa değil, yürütme üzerinde de lobi faaliyetinde bulunması doğaldır.

Bush Yönetimi ve Savaş Kararı

11 Eylül saldırılarının Irak yönetimiyle herhangi bir bağlantısı olmadığı halde Irak savaşına nasıl zemin hazırladığı daima sorgulandı. Sniegoski, savaştan yeni muhafazakar çevreleri sorumlu tuttu. Yazara göre, Yahudi kökenli Siyonistler, yolları İsrail'in düşmanlarıyla kesişen İslamcı terörizme karşı küresel düzeyde savaş açılması için 11 Eylül saldırılardan yararlandılar (Sniegoski).

CIA eski direktörlerinden R. James Woolsey, 11 Eylül eylemlerini ABD'nin 1990'lı yıllarda Ortadoğu'da uyguladığı hatalı politikalara bağlıyordu. Adıgeçen, Washington'u, petrol tedarik ettiği Ortadoğu'daki rejimlere sırf "istikrar" gerekçesiyle yakın durmakla eleştiriyordu (Woolsey, 2004, s.29).

Cumhuriyetçi Parti seçimleri kazanıp George W. Bush'a başkanlık yolu açılınca, Bush ABD'nin Ortadoğu politikasının önceliklerini değiştirdi. Cumhuriyetçiler, Clinton'un Camp David Zirvesi'nden yeterince yararlanamadığını düşünüyorlardı. Yönetim, zirvede barış sürecine fazlasıyla vurgu yapılırken, bölgeden ABD'ye yönelen tehditler üzerinde yeterince durulmadığına ikna olmuştu. Bu nedenle Ortadoğu'da öncelikle Saddam Hüseyin iktidarına son verilmesi konusunda kararlıydılar. İlk aylarda Ulusal Güvenlik Konseyi toplantılarının gündemi ağırlıklı olarak Irak'tan oluşmaktaydı (Walker, 2004, s.23).

ABD'nin Irak'a müdahalesi, gerek Ortadoğu'yu gerekse bölgeden çıkan petrolü kontrol altına almak ve petrol arzını istikrarlı kılmak açısından önem taşıyordu. ABD'nin Ortadoğu petrollerine bağımlı olmaksızın, ihtiyacını Meksika ve Kanada'dan karşılaması istikrar sağlanması için yeterli görülüyordu. Zira petrol pazarı tek bir pazardan oluşmakta ve petrol arzında meydana gelebilecek herhangi bir kaos ya da kasıtlı müdahale dünya ekonomisine ve ABD'ye ciddi zarar verebilecekti (Woolsey, 2004, s.30).

Bush, Eylül 2002'de, Irak'a yönelik bir askeri harekatı destekleyen karar çıkarmak amacıyla Kongre'ye başvuracağını açıkladı. Washington, Birinci Körfez Savaşı'ndan önce Güvenlik Konseyi kararını takiben Kongre'den onay almıştı. Bu kez Güvenlik Konseyi'nin hareket tarzına ilişkin tereddütler ortaya çıkınca, Başkan Yardımcısı Dick Cheney önce Kongre'ye başvurulmasını tavsiye etti (Woodward, 2004, s.173-174). Cheney'in bu yaklaşımı, ABD liderliğinin, Konsey'den Irak konusunda istediği gibi bir karar çıkaramayacağını öngörüsüyle hareket ettiğini gösteriyordu. Yönetimin bu hamlesiyle Irak'a savaş açmaya çoktan karar verdiğini, bu nedenle tek taraflı müdahalesini en azından iç hukuk açısından meşrulaştırmaya çalıştığını ortaya koymaktaydı.

Başkan Bush, 19 Eylül'de bir araya geldiği Temsilciler Meclisi üyelerine, terörle savaşın amacına uygun olarak yürütüldüğünü, El-Kaide üyelerini teker teker etkisiz hale getirdiklerini, ancak asıl tehdidin Saddam Hüseyin'den kaynaklandığını, Bağdat yönetiminin elinde İsrail'i yok edecek miktarda kitle imha silahı bulunduğunu, Irak'ın böyle bir saldırısının uluslararası çatışmayı tetikleyebileceğini söyledi (Woodward, 2004, s.193-194). Yönetim, medya ve düşünce kuruluşlarının desteğiyle yapılan propagandalar ve yaratılan tehdit ortamı sayesinde Kongre üzerinde etki sağlandı. Temsilciler Meclisi 10 Ekim'de 296-133 ile Başkan'ın "Kendisi uygun ve gerekli gördüğü takdirde", Irak için ABD silahlı kuvvetlerini kullanmaya yetkili olduğunu bildiren bir kararı kabul etti (Woodward, 2004, s.211). Bununla birlikte yönetimdeki şahinlerin savaş kararını şansa bırakmadıkları görülüyordu.

Savunma Bakanı Donald Rumsfeld, 11 Ocak 2003'de Başkan'a, askeri sevkıyatın ve CIA operasyonlarının sürdüğünü belirterek Ürdün, Suudi Arabistan ve diğer komşular için risklerin arttığını bildirdi. Rumsfeld, Başkan'ın daha ileri gitme kararı vermemesi halinde, ABD'nin yanısıra kimi ülkelerin ve insanların tehlike altında kalacaklarını söyledi (Woodward, 2004, s.268). Başkan, 13 Ocak'da Dışişleri Bakanı Colin Powel ile görüştü. BM silah denetçilerinin ABD'yi bir yere götürmediğini, savaş kararını vermek zorunda kalacağını düşündüğünü belirtti (Woodward, 2004, s.277-278). Başkan'ın savaş konusundaki ciddiyeti söylemlerinden anlaşılıyordu. ABD, Irak'ın elindeki yasaklanmış silahlarını teslim etmemesi halinde kuvvet kullanılmasını istiyordu. Powel bu amaçla Ocak sonuna doğru Avrupalı müttefiklerini ikna turuna çıktı. (Reuters, 26 Ocak 2003).

Rumsfeld'in görüşleri Yahudi kökenli Amerikalı çevrelerce paylaşılan konulardı. Dışişleri eski Bakanı Henry Kissinger, ABD'ye güvenen bölge ülkelerinin, Saddam rejimini devirmesi ya da iyice zayıflatması halinde, güvenlik konusunda Washington'a bel bağlayabileceklerini vurguluyordu (Kissinger, 2002, s.174).

Washington, Saddam Hüseyin'i 1991 Körfez Savaşı'ndan beri yasaklanmış silahları saklamakla suçladı. Güvenlik Konseyince 1990-2002 yılları arasında alınan kararlar doğrultusunda silahlanmaya son vermediği takdirde Irak'a saldırı tehdidinde bulundu (Reuters, 24 Ocak 2003). ABD'nin ısrarcı tutumu, Washington ve müttefiklerinin iddia ettiği silahlara hiçbir zaman sahip olmamış Irak'ı, giderek yaklaşan saldırı karşısında çaresiz bırakıyordu. İngiltere Başbakanı Tony Blair, denetçilerin Saddam'ın işbirliği yapmadığını belirlemeleri ve/veya Güvenlik Konseyi'nin ikinci tasarımı veto etmesi halinde, BM'nin desteği olmadan harekate başlayacaklarını açıklamıştı (Reuters, 26 Ocak 2003).

İsrail'in Savaşı Desteklemesindeki Başlıca Nedenler

Irak ve İsrail, İsrail'in kurulduğu 1948 yılından itibaren birbirlerine düşman olmuşlardı. Irak, diğer Arap ülkeleri gibi İsrail ile barış anlaşması imzalamak bir

tarafa, Tel Aviv ile ateşkes konusunda dahi istekli değildi. Teknik her iki ülke 1948'den sonra savaş halini sürdürdüler. Irak, 1948 ve 1967'de ordusunu İsrail'e gönderirken, Ekim 1967 savaşında Şam'ın savunmasına destek vermişti. Öte yandan Irak'ın, intifadayı desteklediği, Filistinli eylemciler ile intihar bombacılarının ailelerine maddi yardımda bulunduğu ileri sürülüyordu (Cooley, 2003).

İsrail, Bağdat yönetimini zayıflatarak iç karışıklıklara sürüklemeyi hedefledi. Bu amaçla 1960'lı yıllardan itibaren ülkedeki Kürt gruplarla ilişkiye girdi (Kasım, 2003, s.141). Yom Kippur Savaşı (1973), İsrail'in "1967 Altı Gün Savaşı" sonrası kazandığı özgüvenin büyük ölçüde sarsılmasına neden oldu. Arap ordularının sürpriz bir saldırı başlatıp cephede geçici de olsa üstünlük kurabilmesi, İsrail güvenlik algılamalarında köklü değişikliğe yol açtı. Tehdit algılama düzeyi, İsrail'in bekasının bütünüyle tehlikede olduğu düşüncesine kadar yükseldi. 1987'de başlayan İntifada'nın ardından Irak'ın Nisan 1988'de Tahran'a füze saldırısında bulunması yeni tehdit algılamalarının kaynağını oluşturuyordu. 1990'larda kimyasal ve biyolojik silah başlığı taşıma kapasitesine sahip uzun menzilli füzelerin yol açtığı tehdit bu algılamaları fazlasıyla etkilemişti. Artık İsrail komşularından gelecek topyekün saldırıdan çok her an bir füze saldırısı tehdidi ile karşı karşıyaydı (Özcan, 2002, s.237-242).

İsrail'in Irak ile özel olarak ilgilenmeye başlaması, Fransa'nın 1970'li yılların ortasında Irak'a nükleer reaktör vermeyi kabul etmesiyle başlamıştı. İsrail'in 1981'de Osirak reaktörünü bombalamasının ardından Bağdat'ın birbirinden uzak ve gizli yerlerde nükleer programını sürdürmesi İsrail devletinin 1991'de savaşa verdiği desteği de açıklamaktadır (Mearsheimer ve Walt, 2007:233). İsrail, Körfez savaşından sonra Irak tehdidini sürekli öne çıkardı. Irak'ı silah kapasitesinden dolayı ciddi tehdit olarak gösterirken, İran ve Suriye arasında yer alan bu ülkeyi Filistinlilere verilen lojistik-askeri desteğin köprüsü olarak nitelendirdi.

İsrail, Soğuk Savaş sonrasında sınır sorunlarını çözmek, çevresinde güvenlik halkası oluşturmak ve diplomatik manevra kabiliyetini arttırmak için bölgede iç çatışmaları manipüle edip bölge dışı aktörlerle ilişkilerini geliştirme politikası izledi (Aras, 1998). İsrail, Ortadoğu'nun otoriter rejimlerini, bölgedeki istikrarsızlıkların kaynağı ve terörü destekleyen ülkeler olarak tanımladı. Bu görüş ABD yönetiminde de destek buldu. Irak ve İran'ın KİS'lere sahip olmaları/potansiyelleri Tel Aviv'in tehdit algılamalarının merkezinde bulunmaktaydı. Dolayısıyla İsrail, ABD'nin Irak hareketini destekleyen ardında İran'ın işgal edilmesini isteyen ülkelerin başında geliyordu (Kasım, 2003, s.139-140).

ABD'nin İsrail'in güvenliğini neden önemsemesi gerektiğini Kissinger şöyle açıklıyordu: "*İsrail'in ayakta kalması, en sonunda diplomatik koruma ve en azından Birleşik Devletler'in sağladığı askeri malzemeye dayanmaktadır...İsrail'in zayıf olarak algılanması ve hatta komşuları tarafından zayıflatılması, yalnızca Amerikan politikasının kaçınmak isteyeceği türden çatışmalara davetiye çıkarır....*" (Kissinger, 2002, s.167).

İsrail'in bölge ülkelerine yönelik politikalarını sadece reelpolitik gerekçelerle açıklamak yeterli olmayabilir. İsrail devlet adamları için Kutsal Kitap (Tevrat) çoğu zaman yol gösterici olmuştur. Ben Gurion 1937 yılında İsrail sınırlarını Tevrat'a göre çizmişti. Yahudi din adamları ve siyasetçiler tarihi ve dini nedenlerle farklı topraklarda hak talep ediyorlardı. Esnek sınır anlayışı ile Kitab-ı Mukaddes saldırıyı önceden haklı çıkarmak ve işgali meşrulaştırma aracı olarak kullanılıyordu (Garaudy, 1983, s.31-32). Siyasi Siyonizmin temel ideolojisi olan ve Yuşa'nın kitabına dayandırılan "*Büyük İsrail*" kavramı ve Nil'den Fırat'a kadar "*seçilmiş halk*" kavramı İsrail devlet adamlarının dayanaklarıydı (Garaudy, 1983, s.93).

Dünya Bankası raporları 1980'li yılların başlarında İsrail bütçesinin yüzde 50'sinin savunma giderlerine ayrıldığını göstermekteydi. Ariel Sharon, bu dönemde asıl amaçlarının ülke savunması değil bölgedeki bütün Arap devletlerinin parçalanması olduğunu açıklamıştı (Garaudy, 1983, s.30-31). İsrail Dışişleri Bakanlığı'ndan Oded Yinon, "1980'lerde İsrail'in Stratejisi" başlıklı raporunda, Irak'ın, petrol zenginliği ve parçalı yapısı nedeniyle potansiyel hedefleri olduğunu, İsrail için Irak'ın bölünmesinin Suriye'nin bölünmesinden çok daha önem arz ettiğini vurguladı. (Türkeri, 2004). İster güvenlik kaygılarından, isterse kutsal metinlerden esinlensin, İsrail'in bölgenin siyasal ve demografik yapısının değiştirilmesi yönünde büyük bir strateji izlediği anlaşılmaktadır. Bölgede bilinen tek nükleer güç olan, etkin bir savunma sistemine sahip, ABD'nin koruyucu şemsiyesi altındaki İsrail'in-İran'ın mevcut ve/veya potansiyel tehdidiyle baş etme yeteneğine göz önüne alındığında- Irak savaşına verdiği destek bu strateji bağlamında değerlendirilmelidir.

Kudüs'teki intihar saldırıları ve İsrail'in "terörle savaş"a dahil edilmesi, Sharon'un Filistinlilere karşı savaşını Bush'un El-Kaide ile savaşıyla birleştirmesini mümkün kıldı (Fisk, 2003). Filistin için bölgesel bir destek faktörünün ortadan kaldırılması, Filistin sorununun çözümünde Arap dünyasının elini zayıflatmak, bir sonraki aşamada İran ve Suriye'yi dönüştürmek- Büyük Ortadoğu Projesi (Genişletilmiş Ortadoğu ve Kuzey Afrika Girişimi) bunun bir ayağını oluşturmaktadır-İsrail'in ABD ile çıkarlarının uyduğu yeni bir stratejinin adım adım uygulandığını göstermektedir.

ABD Karar Mekanizmasında Yahudi Kökenliler

İsrail için savaşı reddeden bir gruba göre, George W. Bush yönetiminin etkin kademelerinde, bazıları İsrail vatandaşı olan bazıları ise İsrail ile ekonomik ve ticari alanlarda işbirliği yapan, bir kısmı ise geçmişte İsrail adına casusluk yaptıkları gerekçesiyle yargılanarak mahkum olmuş pek çok bürokrat bulunmaktadır (www.nowarforisrale.com). Bakanlık, Bakan yardımcılığı ve diğer bürokratik görevlerde bulunan bu grup, karar mekanizmasını doğrudan veya dolaylı etkileme kapasitesine sahiptir.

1997'de Cumhuriyetçiler “Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi”² adıyla organize oldular ve Irak'ta rejim değişikliği için lobi faaliyetlerine başladılar. ABD'nin Körfez'deki yaşamsal çıkarları için Saddam devrilmeliydi.” (Johnson, www.antiwar.com). Bu etkin kişiler³ 3 Haziran'da, “Yeni Amerikan Yüzyılı Projesi-İlkeler Bildirgesi” başlığıyla yayınladıkları bildirmede, Clinton yönetiminin dış ve savunma politikalarını eleştirerek, ABD'nin, küresel liderliğinin gereğini yapması çağrısında bulundular. ABD'nin, Avrupa, Asya ve Ortadoğu'da barış ve güvenliğin korunmasındaki yaşamsal rolüne dikkat çekerek, gerekirse güç kullanmaya yönelik politikaların harekete geçirilmesini istediler (Erbil ve Şimşek der., 2004, s.55-57).

Bildirmede adları bulunanların bazıları, yeni imzacılarla birlikte Clinton'a gönderdikleri 26 Ocak 1998 tarihli mektupta; ABD'nin mevcut Irak politikasının başarısızlığına dikkat çekerek, Saddam rejiminin devrilmesi talebinde bulundular. Gerekçeleri ise BM denetçilerinin ülkeden çıkarılmasının, Irak'ın kimyasal, biyolojik ve kitle imha silahlarının kontrolünü olanaksız kılacağıydı (Erbil ve Şimşek der., 2004, s.59-61). 20 Eylül 2001 tarihinde, yönetiminde görev alanların dışındaki muhafazakarlar, Başkan Bush'a yeni bir mektup göndererek, ABD'nin terörle mücadelesini desteklediklerini belirtip, Irak muhalefetine verilen sözlerin yerine getirilmesi amacıyla, Amerikan kuvvetlerinin hazır tutulması çağrısında bulundu (Erbil ve Şimşek der., 2004, s.63-66).

Bu grupların yönetime baskı yapmalarının dışında, kabinede yer alan yoldaşları da boş durmuyordu. Paul Wolfowitz, Douglas Feith ve Donald Rumsfeld tarafından Özel Planlar Bürosu (Office of Special Plans-OSP)'na doldurulan “gayriresmi” siyasi danışmanlar, “Irak'ın işgal ve istila edilmesini meşrulaştırmak” amacıyla özel kanıtlar hazırlıyorlardı. OSP, istihbarat ve askeri konularda profesyonel olmayan Abram Shulsky tarafından yönetilmekteydi. OSP çalışanlar arasında yeni muhafazakar kesime mensup kişiler de bulunuyordu. OSP ile Feith ve Wolfowitz gibi yöneticilerinin savaşı meşrulaştırmak için kitle imha silahlarının varlığına ilişkin kanıt üretilmesinden özellikle sorumlu oldukları gayet açıktı (Petras, 2003).

OSP ve belli başlı ABD kurumları arasında kurulan bağlantıların diğer üyeleri sağcı militarist ideolojiyi paylaşan fanatik İsrail yanlılarıydı. Feith ve Perle, 1996'da Likud Partisinin aşırı ucunda yer alan Benjamin Netanyahu için Saddam Hüseyin'in devrilmesi ve yerine Haşimi Krallığının getirilmesi önerisini içeren “Temiz bir Kopuş: Alanı Güvence Altına Almak İçin Yeni Bir Strateji” başlıklı bir politika

2 İngilizcesi “Project for the New American Century” idi. Bkz. Chalmers Johnson, “Iraqi Wars”, <http://www.antiwar.com/orig/johnson1.html>

3 Bildiride; Elliot Abrams, Gary Bauer, William J. Bennett, Jeb Bush, Dick Cheney, Eliot A. Cohen, Midge Decter, Paula Dobriansky, Steve Forbes, Aaron Friedberg, Francis Fukuyama, Frank Gaffney, Fred C. Ikle, Donald Kagan, Zalmay Khalilzad, I.Lewis Libby, Norman Podhoretz, Dan Quayle, Peter W.Rodman, Stephen R. Rosen, Henry S. Rowen, Donald Rumsfeld, Vin Weber, George Weigel, Paul Wolfowitz'in imzaları bulunmaktadır. www.newamericancentury.org/statement.org/statementofprinciples.htm'den aktaran Gamze Erbil ve Ali Şimşek (der.) (2004) Neo Con Yeni Muhafazakarlık. İstanbul: Yenihayat, 2004, ss.55-57.

rapor hazırladılar. Buna göre Suriye, Lübnan, Suudi Arabistan ve İran gibi ülkelerin ya rejimleri değişecek ya da İsrail'in bir tür "Yüksek ABD-İsrail Ortak Zenginlik Alanı" içinde güvenliğinin sağlanabilmesi için istikrarsız hale getirileceklerdi (Petras, 2003).

Buna bir de Protestan gruplar içinde Evanjelik Hristiyanlar adı verilen köktenci, kıyametçi inanışlara sahip, son yıllarda giderek güçlenen ve siyasi baskı grubuna dönüşen Hristiyan grupların yönetim üzerindeki etkilerini eklemek gerekir. Cumhuriyetçi Parti'de etkili yerlerde temsilcileri olan bu gruplarla Yahudiler arasındaki ittifak, Washington yönetiminin İsrail'i kayıtsız şartsız desteklemesi, BM kararlarına uymamasına sessiz kalması, Filistinlilere yönelik baskı ve şiddete ses çıkarmaması sonucunu doğuruyordu (Bilir, www.liberal-dt.org.tr).

ABD yönetimindeki savaş yanlıları, BM denetçilerinin kontrollerinden Irak savaşını başlatacak malzeme çıkmayacağını öngörmüş olmalıydılar. Derhal yeni arayışlara yöneldiler. 11 Eylül sonrasında, kimi çevreler açıkça Irak'ı uluslararası terörizmle ilişkilendirmeye çalıştı. Wolfowitz ve Cheney'nin genel sekreteri Lewis Libby, eylemcilerden Muhammet Atta'nın Prag'da Iraklılar ile temas kurduğu yönündeki CIA raporunu kuvvetli şekilde desteklemişti.

Savaş yanlısı muhafazakar grup, aralarındaki organik bağların yanısıra, görev yaptıkları kurumların Ortadoğu'dan sorumlu birimlerinde etkin pozisyonlara sahiptiler. Pentagon'dan bir subayın ifadesine göre, "istihbarat servisi ve aktif görevdeki askerler", İsrail, Irak ve Suudi Arabistan gibi Feith, Wolfowitz ve Rumsfeld'in önem verdiği "kilit bölgelere" asla karıştırılmıyordu (Petras, 2003). Richard Perle, Feith ve Wolfowitz, Arap ülkelerini terörizmi desteklemek, korumak ve teşvik etmekle suçlayan bir dizi yeni "istihbarat raporu" ortaya çıkartarak İran, Lübnan ve Suudi Arabistan'ı hedef haline getiriyorlardı (Petras, 2003).

Yahudi Lobisi'nin Savaş Kararında Rolü

İsrail lobisi, ABD'deki yabancı lobiler arasında en iyi organize olmuş, finansal yönden güçlü, karar alma ve kamuoyunu etkileme bakımından son derece başarılı kabul edilen lobiler arasında bulunmaktadır. ABD'de nüfusun yaklaşık yüzde 2.7'sini oluşturan 6 milyonun üzerinde Yahudi varlığından söz edilmektedir. İsrail/Yahudi lobisinin temel amacı ABD'nin İsrail'in güvenliğini sağlamaya dönük politikasını devam ettirmesi ve bu doğrultuda İsrail'e daha fazla ekonomik ve askeri yardım yapmasıdır (Arı, 1997, s. 239-240). Bunun için ABD'nin Ortadoğu'ya ilgisinin artması, bölgedeki sorunlarla çatışmalarla ilgilenmesi, İsrail ile güvenlik gündeminin uyuşması beklenmelidir.

Yahudi lobisi konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Kimi yazarlar Yahudi lobisi söz konusu olduğunda, tüm eyaletlerde ve şehirlerde mükemmel biçimde örgütlenmiş Yahudi kuruluşlarının, başta basın olmak üzere çeşitli sektörlerde faaliyet

gösteren Yahudilere ait şirketlerin, yürütme ve yasama organlarının muhtelif kademelerinde görev alan Yahudilerin ve nihayetinde ülkedeki tüm Yahudilerin dik-kate alınması gerektiğine işaret etmektedir (Arı, 1997, s.241). Petras, Yahudi lobisinin tüm Amerikalı Yahudileri değil, ABD hükümetinin İsrail'in güvenlik ve dış yardım ihtiyaçlarını desteklemesini güvence altına almak için çalışan dar bir grubu kapsadığını vurguladı (Petras, 2003).

Çoğu Yahudi, dini ve kültürel nedenlerle, İsrail devletine karşı güçlü bir yakınlık hissetmektedir. Yahudiler, İsrail'e verilmesini istedikleri desteği Lobiler vasıtasıyla Kongre üyelerine aktarırlar. Lobiler bir taraftan İsrail'e mali ve askeri destek sağlanması için faaliyet gösterirken, öte yandan ise Suudi Arabistan ve Arap ülkelerine savaş uçakları ve füze sistemleri gibi askeri teçhizatın gönderilmesini engellemeye çalışırlar (www.iflry.org). ABD'nin İsrail'e verdiği destek sadece stratejik ve ahlaki gerekçelerle açıklanamamaktadır. Amerikan dış politikasını İsrail'e fayda sağlayacak şekilde etkilemeye çalışan İsrail lobisinin siyasi gücü bunda en büyük etkidir. Lobiler Amerika'nın İsrail-Filistin anlaşmazlığı, Suriye ve İran ile süre gelen ihtilafları ve Irak'ın işgali konusunda Amerika'nın dış politikasını şekillendirmede önemli rol oynamıştır (Mearsheimer ve Walt, 2007, viii).

ABD'deki önde gelen Yahudi lobileri arasında Amerikan İsrail Halkla İlişkiler Komitesi (AIPAC), Amerikan Yahudi Komitesi (AJC) ve Amerikan Yahudi Kongresi (AJC) yer almaktadır (Arı, 1997, s. 239-240). AIPAC 1950'lerde kurulmuştur. Günümüzde ABD'nin tüm eyaletlerinde örgütlenmiş olan kuruluş 65.000 üyeye sahiptir. ABD basını AIPAC'ı Amerika'nın İsrail ile ilişkilerini etkileyen en önemli örgüt veya Amerika'daki en güçlü çıkar grubu olarak nitelendirmektedir. AIPAC Kongre üleriyle yılda 2000 toplantı düzenlerken, 100'den fazla İsrail yanlısı yasayı Kongre'den geçirebilmektedir. AIPAC üyeleri savunma amaçlı dış yardımdan, KİS'lere karşı ABD-İsrail ortak güvenliği konularına kadar İsrail için en önemli konular üzerinde çalışmaktadırlar (www.aipac.org).

AIPAC'ın Ekim 2004 itibariyle gündemi İran'ın nükleer silah elde etmesinin engellenmesi, Ortadoğu'daki tek demokrasi olan İsrail'in güvenliğini sağlamaya destek olunması, İsrail'in gelecek tehditlere karşı korunması, geleceğin İsrail yanlısı liderlerinin hazırlanması, Kongreyi ABD-İsrail ilişkileri konusunda eğitime şeklinde ortaya konulmaktadır. AIPAC'ın başardıkları ise, ABD'nin Ortadoğu'daki İsrail yanlısı politikalarının nasıl şekillendiği konusunda ipucu vermektedir.⁴

İsrail/Yahudi lobisi, 11 Eylül saldırılarının ardından Washington'u adım adım savaşa sürüklemişti. Kimi yazara göre İsrail lobisi ve özellikle bir grup yeni muhafazakar karar-alıcı olmasaydı Irak savaşı gerçekleşmeyecekti (Mearsheimer ve Walt,

4 Bunlar ABD ve İsrail'e yönelik karşı terörizmi önlemek; Yaser Arafat'ı şiddeti durdurması için baskı altına almak; Yeni tehditlerle başedilmesi için ABD-İsrail stratejik işbirliğini güçlendirmek; İran'ın nükleer silah programını geciktirmek; Askeri ve ekonomik yardım yoluyla İsrail'i güçlendirmek; ABD-İsrail işbirliğini genişletmek; Kudüs'ün İsrail'in başkenti olarak varlığını sürdürmek; Uluslararası kuruluşlarda İsrail'in izolasyonunu sona erdirmek... başlıkları altında uzayan liste şeklinde verilmektedir. Bkz. www.aipac.org

2007:230). Demokrat Parti California Milletvekili Tom Lantos'un, 13 Mart'ta AI-PAC'in desteğiyle Conservative Sinagog'da düzenlenen 250 cemaat üyesinin hazır bulunduğu toplantıdaki konuşması savaş öncesi lobi faaliyetlerine örnek gösterilebilir. Lantos, konuşmasında ABD'nin Irak'a yönelik muhtemel savaşını güçlü bir şekilde savunurken, sonucunun belli olması nedeniyle, İkinci Dünya savaşından ayrıldığını, zira Usame Bin Ladin ve Saddam Hüseyin'in etkisiz hale getirileceklerini ifade etti. Lantos, elinde KİS bulunan düşmanların terör saldırılarıyla karşı karşıya kaldıklarını, şarbonlu tek bir mektubun Kongre'nin haftalarca kapanmasına yol açtığını, Bağdat'ın elinde büyük miktarda şarbon bulunduğunu söyledi. Lantos konuşmasında şunlara da dikkat çekti: *"Irak'ta rejim değişikliği gerçekleştirildikten sonra demokratik bir hükümete sahip olmayacağız. Bu nesiller sürecek. Ancak yeni Irak hükümeti artık KİS geliştirmeyecek, intihar bombacılarını teşvik etmeyecek, İsrail'in yıkılmasını hükümetinin bir önceliği olarak görmeyecek. Bu statükodan önemli bir değişiklik olacak."* (Adler, 2003).

Öte yandan Bush yönetimini etkileyen iki önemli kuruluşa işaret edilmektedir. Jason Vest, bir makalesinde, iki yeni muhafazakar örgütün yönetimi yoğun şekilde etkilediğini belirtmektedir. Bunlar, Ulusal Güvenlik İşleri Yahudi Enstitüsü (JINSA) ve Güvenlik Politikası Merkezi (CSP)'dir. JINSA, 1976 yılında yeni bir Arap-İsrail savaşı çıkması halinde ABD'nin İsrail'e yeterli düzeyde askeri malzeme sağlamayabileceği kaygısını taşıyan yeni muhafazakarlar tarafından kurulmuştu. Dick Cheney, Savunma Bakan Yardımcısı Douglas J. Feith ve Silahların Kontrolü'nden sorumlu Müsteşar John Bolton daha önce örgütün danışma kurulu üyeliğinde bulunmuşlardı (Vest, 2002). JINSA'nın Amerikan silah endüstrisi ile yakın ilişkileri bulunduğu belirtilmektedir. Kuruluş, Amerika ile İsrail'in güvenliğinin bölünmezliğini temel ilke olarak almıştır. Irak'ta Saddam rejiminin yıkılmasının yanısıra Suudi Arabistan, Suriye, Mısır ve İran rejimlerinin yıkılarak yerine demokrasi getirilmesini desteklemektedir (Çandar, 2002).

Yeni muhafazakar kesim propaganda ağı oldukça yaygın boyuttaydı. Örneğin, Richard Perle'nin başkanlığını yürüttüğü Amerikan Girişim Enstitüsü (AEI)'nin Ortadoğu Çalışmaları Bölümü Başkanı ve yakın arkadaşı David Wurmser'in eşi Meyrav Wurmser, İsrail Askeri İstihbaratı eski görevlisi Albay Yigal Carmon ile birlikte Ortadoğu Medya Araştırma Enstitüsü (MEMRI)'nü kurmuşlardı. Bu kuruluş Arapları kötü bir şekilde gösteren makalelerin çevirisi ve dağıtımında beceriliydi (Whitetaker, 2002).

Meyrav Wurmser aynı zamanda Hudson Enstitüsü adlı bir düşünce kuruluşunun Ortadoğu Bölümünü de yönetiyordu. Enstitü, Perle başkanlığındaki bir çalışma grubu tarafından, "2000'e Doğru İsrail İçin Yeni Bir Strateji" başlıklı araştırma raporu hazırladı. Rapor, İsrail'in kapsamlı barış yaklaşımı yerine geleneksel "güç dengesi" politikalarını benimsemesinin gereğine işaret ediyor, karşı karşıya kalınan yaşamsal tehditlerin etkisiz kılınması için bazı bölge ülkeleriyle işbirliği çağrısında bulunuyordu (A New Israeli Strategy, 1996).

Yahudi lobileri, savaşı desteklemek adına baskı stratejisi uygularken, karşı görüştekiler üzerinde de etkilerini hissettiriyordu. Lobiler, Irak savaşının arkasında Yahudilerin bulunduğunu öne süren Cumhuriyetçi Parti Virginia Milletvekili James Moran'a karşı protesto kampanyası başlattılar. Temsilciler Meclisi'nde altı Demokrat Partili milletvekili, Moran'ın konuşmalarını "saldırgan", "bilgisiz" ve "fena halde sorumsuz" olarak nitelendirirken, adı geçen bir dönem daha görev yapmayı düşünmesi durumunda kendisini desteklemeyeceklerini belirttiler.⁵

ABD'deki İsrail lobisi Irak'ta Saddam Hüseyin rejiminin devrilmesine yönelik her türlü girişimi destekledi. Yahudi örgütleriyle yeni muhafazakarlar arasındaki bağ, ABD'nin İsrail için doğrudan veya dolaylı bir tehdit oluşturabilecek ülke ve örgütlere karşı daha kararlı bir şekilde hareket etmesini sağladı. Yeni muhafazakar kesimin sağa yönelmesindeki temel faktör İsrail ile olan bağlantıları ve Demokratların dış politika anlayışının giderek ABD'nin müttefiki İsrail'i yanlızlığa itebileceği düşüncesiydi (Kasım, 2003, s.140). Geçen on yıldan daha uzun süre içinde, Sharon'un Likud Partisi'nin destekçilerinin Amerikan Yahudi örgütlerinin çoğunda lider konumuna gelmeleri (The Washington Post, 9 Şubat 2003), lobilerin savaşı bu denli desteklemesini anlamlı kılmaktadır.

İsrail Hükümeti'nin Savaş Kararına Katkısı

İsrail'in üst düzey siyasi, askeri ve ekonomik hiyerarşisi, yaklaşan Irak savaşını siyasal ve ekonomik tabloları değiştirecek ve İsrail'i mevcut bataklıktan kurtaracak bir sorun çözücü olarak önemsediler. Sharon'un uzmanları, savaş öncesinde sürecin uzamasının Tel Aviv ve Washington arasında şimdiye kadarki yakın ilişkilerde yeni gerginlikler yaratmasından endişe duyuyorlardı (Shalev, 2003).

Dünya kamuoyunun bu konuda kafasının karışık olması, Irak petrollerinin denetimine ilişkin ABD yönetimince hazırlanan bir raporun savaş öncesinde basına sızdırılmasından kaynaklanıyordu. Ulusal Güvenlik Konseyi'nden Eliot Abrams'ın hazırladığı bir raporda, Irak petrollerinden ABD için "Tanrı'nın bir hediyesi" şeklinde bahsedilmesi ve ardından konunun tartışmaya açılması, ister istemez zihinleri bulandırmıştı. Tartışmalar sırasında, Powell'in da aralarında yer aldığı "güvercinler" grubunun karşı çıkmasına rağmen, Savunma Bakan Yardımcısı Paul Wolfowitz ve Başkan Yardımcısı Dick Cheney'in başını çektiği "şahinler" Irak petrollerine el konulması konusunda ısrarcıydılar. Bu durum kuşkuları arttırıyordu (Akin, 2004).

Wolfowitz ve Rumsfeld'in arayışı içinde oldukları savaşa yolaçan "sahte istihbaratın" kaynağında OSP'yi yöneten Abram Susky ve Feith gibi siyonistler yer alıyordu. Bu siyonistlerin profesyonel istihbaratçılar ile sivil ve askeri görevlilerin her

5 Bu altı Demokrat Milletvekili Henry Waxman (California), Martin Frost (Texas), Tom Lantos (California), Sander Levin (Michigan), Benjamin Cardin (Maryland), Nita Lowey (New York) olup, tümü de Yahudi'dir. Bkz. <http://www.arutzsheva.org/news.php3?id=40427>

türlü karşı görüşüne muhalefet eden, kibirli fanatikler grubu şeklinde örgütlenme ve davranma biçimleri, Şaron rejimiyle bağlantılı olduklarını gösteriyordu (Petras, 2003).

İsrail'den ABD yönetimi'ne gönderilen istihbarat raporlarının bir kısmı resmi kanallardan değil, Başbakan Sharon'un bürosundan geliyordu. Bu raporlar ABD'yi bölgedeki tehditler konusunda yönlendirici nitelikteydi. Bush yönetimindeki etkili sağcı siyonistlerin, Irak'ın ABD'ye ya da İsrail'e karşı herhangi bir "tehdit" oluşturduğuna inanmayan Mossad tarafından sağlanan raporlardan farklı olması da ilginçtir (Petras, 2003). Başbakan Ariel Sharon'un, bir vesileyle ABD'nin tepkisine dikkat çeken Şimon Perez'e verdiği yanıt manidardır: *"Ne zaman bir şey yapsak, bana, Amerika bunu yapacak, Amerika şunu yapacak diyorsunuz. Size açıkça bir şey söylemek istiyorum: Amerika'nın Siyonist devlet üzerinde baskı yapacağından endişelenmeyin, biz, Yahudi halkı Amerika'yı kontrol ediyoruz ve Amerika bunu biliyor."*⁶

İsrail Askeri İstihbaratı eski personeli Shlomo Brom, Irak'ın KİS'lerle saldırı kapasitesine ilişkin savaş öncesi yanlış değerlendirmeler hazırlanmasında, İsrail'in Washington ve Londra ile ortak hareket ettiğini ileri sürdü. Brom, İsrail'in ürettiği istihbaratın Saddam Hüseyin'in devrilmesi gereği konusunda en önemli rolü oynadığını söyledi (King, 2003).

Savaş'ın Bölge ve İsrail Açısından Sonuçları

İkinci Körfez Savaşı, Saddam rejimi devirirken ABD'nin ülkede nüfuzunu artırdı. Irak'ta 1991'den itibaren fiili olarak devam eden bölünme faylarını kuvvetlendirdi. Böylece İsrail'e stratejik, siyasi, ekonomik ve askeri açıdan önemli kazanımlar sağladı. Tel Aviv'i savaş halinde olduğu bir düşmandan kurtulurken, İslam ve Arap coğrafyasında İsrail'e yönelik menfi bakış, ABD'ye yöneldi. Arap-İsrail veya Filistin-İsrail anlaşmazlığının/çatışmasının ağırlık merkezi Tel Aviv'den Washington'a doğru kaydı.

Arap ve İslam dünyası, İsrail'in Ortadoğu'daki politikaları ve Filistinlilere karşı yürüttüğü şiddet eylemlerinde, Washington'un desteğinin kesilmesinin önemini kavramış olmalıdır. ABD, dış yardım, serbest ticaret bölgesi, silah tedariki, Güvenlik Konseyi daimi üyeliği kartlarıyla İsrail'in bölge politikalarının sürdürülebilirliği konusunda en önde gelen aktördür.

Savaşın stratejik açıdan yol açtığı sonuçlar ise farklı veçhelere sahiptir. Öncelikle, Siyonist devlet doktrini yaşam alanını genişletme fırsatı elde ederken, Yahudi toplumu, Kutsal Kitap yorumlarına dayalı "vaad edilmiş" topraklara kavuşma adına bir engeli daha aşmıştır. İsrail Askeri İstihbarat Şefi Tümgeneral Aharon

⁶ Sharon'un Peres'e bu açıklamayı yaptığı, İsraili Hebrew radio, Kol Yisrael on 3rd October 2001'den aktaran Anver Suliman, "Who is driving the war against Iraq?", February 25, 2003, No War For Israel Fast Facts, <http://www.nowarforisrael.com/Driving%20War.htm>

Zeevi-Farkas, Kanal 10 Televizyonu'nda yaptığı açıklamada, Saddam Hüseyin'in devrilmesinin ülkesine yönelik büyük bir stratejik tehdidi ortadan kaldırdığını ve İsrail'in iki düşman komşusu, Suriye ve Lübnan üzerindeki baskıyı arttırdığını söyledi. Zeevi-Farkas, "Doğu cephesinden gelebilecek bir Irak ordusu artık yok, dolayısıyla İsrail'e karşı bir saldırı ihtimali düşük. Suriye Devlet Başkanı Beşar Esad, Irak'ın yenilgisi sonucunda izole oldu....Suriye, Irak olmadan malzeme sevkiyatı yapabileceği bir hatta sahip olmadığını anladı." dedi (Anadolu Ajansı, 27 Nisan 2004).

Zeevi-Farkas'ın, savaşın Suriye'nin Ortadoğu'daki konumuna yansımaları konusundaki değerlendirmesi ile ülkesinin uygulamayı planladığı politikaların sonuçları benzeşmektedir. İsrail Savunma Bakanı Saul Mofaz, Maariv gazetesine verdiği mülakatta, Irak savaşından sonra Ortadoğu'da yeni gerçeklerin ortaya çıktığını belirtti. Mofaz, İsrail'in sınırlarında Suriye'den kaynaklanan potansiyel tehdidi uzaklaştırmak için bu durumu fırsat olarak gördüğünü söyledi. İsrail, ABD vasıtasıyla Suriye'den Hizbullah'ın Güney Lübnan'dan silahlarını ve roketlerini çıkartması ve bölgeyi terk etmesi, Filistinli gruplardan Hamas ve İslami Cihad'a barınma ve koruma sağlamaya son vermesini isteyecekti. Bunun ardından sıra, İran'ın Hizbullah'a desteğini kesmesini talep etmeye gelecekti (Anadolu Ajansı, 14 Nisan 2003). Böylece İsrail, bölgede güçlü bir Arap devletinin yıkılışı sayesinde, tehdit algıladığı diğer devletlere karşı ABD vasıtasıyla kararlı taleplerde bulunma fırsatı yakaladı.

İsrail'in bölgedeki olağanüstü durumdan yararlanarak Suriye'ye yönelik girişimleri ABD vasıtasıyla yaptırılacak uyarılarla sınırlı kalmadı. İsrail yönetimi, Hayfa'da gerçekleştirilen bir bombalı saldırıya misilleme amacıyla, Şam'a 15 km. mesafedeki İslami Cihad'a ait olduğu öne sürülen bir eğitim kampını savaş uçaklarıyla bombalattı (Anadolu Ajansı, 6 Ekim 2003).

Zeevi-Farkas, Lübnan'daki aşırı dinci Hizbullah Örgütü'nün patronu olarak nitelendirdiği İran'ın, Irak'ta çoğunluğu oluşturan Şiilerin yanında savaşmamasını şaşkınlıkla karşıladığını açıklamıştı (Anadolu Ajansı, 14 Nisan 2003). Farkas'ın açıklamasından şu sonuçlar çıkarılabilir:

- İsraili yetkililer savaş sırasında ya da sonrasında İran'ın Irak'a müdahale edebileceğini hesaplıyorlardı.
- İsraililer, İran'ın, Irak işlerine müdahil olmasını stratejik açıdan önemli buluyorlardı.
- İsraililer, İran'ın, Irak'taki Şiilerle ilgili hassasiyetlerinden istifade etmeyi planlıyorlardı.

İsrail'in savaş sonrası elde edebileceği ekonomik avantajlardan biri de bölgeden petrol tedarikine ilişkindir. İsrail Ulusal Altyapı Bakanı Joseph Parietzky'nin, Mu-

sul'dan Hayfa limanına kadar uzanan petrol boru hattının yeniden işler hale getirilmesi için Ürdünlü yetkililerle görüşeceği kamuoyuna duyuruldu. Bakan, bu durumda İsrail'in yakıt maliyetinin yüzde 25 oranında azalacağını ve Hayfa'nın Ortadoğu'nun Rotterdam'ı olacağına inandığını söyledi (Anadolu Ajansı, 9 Nisan 2003). 1948 yılında kapatılan söz konusu boru hattı ana güzergah olarak Suriye'den geçmekteydi. İsrail ve ABD'nin Suriye ile gergin ilişkileri, boru hattının eski güzergahının değiştirilmesini ve Ürdün üzerinden İsrail'e ulaştırılmasını gündeme getirdi (Aneja, 2003).

Ortadoğu politikaları ve çatışma analizlerinde petrolü ön sıraya koysa da, İsrail, Irak'ın yeniden imarı sürecinde ve bu ülkeyle ticareti geliştirme konusunda da beklenti içindedir. İsrail firmaları girişimlerini doğrudan ya da Amerikan firmaları ile işbirliği yaparak sürdürmektedir. İsrail Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Mose Debi, Dışişleri Bakanı'nın Irak'ın yeniden imarı için İsrail şirketlerinin Amerikan şirketleriyle ortak çalışabileceklerini Amerikalı muhataplarına ilettiklerini açıkladı (Anadolu Ajansı, 2 Haziran 2003). Öte yandan, İsrail Maliye Bakanlığı, daha önce "İsrail ile Savaş Halindeki Ülkeler" listesinde yer alan Irak'a bundan sonra İsrail firmalarının yatırım yapabilmeleri için onay verdi (Anadolu Ajansı, 21 Temmuz 2003).

İsrail, Irak'ın kuzeyinden gelen Kürt asıllı göçmenlerin mal ve mülklerini takip konusunu bir hükümet politikası çerçevesinde yürütmektedir. Bu konu İsrail-Kürt çıkar ortaklığının kurulmasına da hizmet etmektedir (Anadolu Ajansı, 1 Kasım 2003).

Özetle savaş İsrail'e, stratejik hedeflerine ulaşmada önemli bir engeli aşması, bölgede kendisine yönelik düşmanlığı geçici süreyle de olsa ABD'ye ve onun Irak'taki mevcudiyetine yönlendirmesi, tehdit algıladığı İran ve Suriye'yi, ABD'nin desteğiyle baskı altına alması, bölgenin kaynaklarından ve ticari fırsatlarından imkanlarından daha etkin yararlanması gibi çok yönlü kazanımlar sağlamıştır.

Sonuç ve Değerlendirme

Irak'ta rejimin kuvvet kullanılarak değiştirilmesi Birinci Körfez Savaşı'nda ve sonrasında sürekli gündemde kalmıştır. Reagan ve Baba Bush'un İsrail sempatisi kadroları, Clinton döneminde ABD'nin Irak'ı kontrol politikasından hoşnut kalmadılar. Cumhuriyetçi Parti içinde örgütlenen bu gruplar önce Irak'ta rejim değişikliği, ardından Ortadoğu'da değişim istiyorlardı. Düşünce kuruluşları ve lobilerdeki uzantıları vasıtasıyla yayınladıkları bildirimlerde ve Başkanlar için kaleme aldıkları mektuplarda kararlılıklarını ortaya koydular.

Böylece, önceden belirlenmiş hedeflerinin sıralandığı gündemlerini George W.Bush ile iktidara taşıdılar. Artık geriye ABD'nin güvenlik politikalarına ve silahlanmaya ağırlık vermesini teşvik etmek ve Irak müdahalesini meşrulaştıracak

gerekçelerin oluşturmak kalmıştı. 11 Eylül saldırıları, ABD yönetimi açısından ülkenin savaş aygıtını hareket ettirici bir güç sağlıyordu. Saldırıların hemen ardından Savunma Bakanı Rumsfeld Irak'a müdahale seçeneğini gündeme getirdi.

Zamanla, 11 Eylül eylemcilerinin Bağdat rejimiyle irtibatı bulunduğu, Irak'ın KİS kapasitesinin ABD ve bölgedeki müttefikleri için tehdit oluşturduğu haberleri gündemi meşgul etti. ABD'de patlak veren şarbon vakalarının yarattığı panik havası, Saddam Hüseyin'i sadece Amerikan kamuoyu değil uluslararası toplum nezdinde de hedef haline getirmek için bulunmaz bir fırsattı. Zira Saddam Hüseyin'in elinde bundan çok daha fazlası olduğu iddia ediliyordu.

Bu arada İsrail Başbakanı Sharon da boş durmuyordu. İsrail Gizli Servisleri'nin süzgecinden geçmeden doğrudan Başbakanlık bürosundan gönderilen yönlendirici bilgiler, Amerikan istihbarat ve güvenlik kuruluşları dışlanarak OSP'ye aktarılıyordu. OSP raporları, medya ve stratejik araştırma kuruluşlarının değerlendirmeleri ve Yahudi lobilerinin faaliyetleri sonucunda Amerikan kamuoyunun yeterli bir kısmı ikna edilerek Irak'a açılan savaşın alt yapısı hazırlandı.

Savaş öncesinde bölgede tek nükleer güç olan İsrail'in bekasını tehdit edebilecek kapasitede bir devlet yoktu. İsrail, Filistin İntifadasına yönelik mücadelede kayıp sayısını dengeleyebiliyordu. İntifada hareketi mahalli ve sınırlı eylemler dışında İsrail'in bütünlüğüne tehdit oluşturmaktan uzaktı. Bölge ülkelerinin olası siyasi ve askeri ittifakı, İsrail'in kendi ulusal gücü, ABD ile stratejik ortaklığı, Türkiye ve Ürdün gibi ülkelerle ileri düzeyde işbirliği sayesinde, zaten izole edilmişti. Bu yüzden, ABD'nin Irak'a savaş açarak bölgede uzun sürebilecek düşük yoğunluklu bir çatışma ortamına neden çekildiği, Irak'ın geleceğinin nasıl şekilleneceği, ABD'nin bölgede ne kadar kalacağı ve bir sonraki adımın ne olacağı tahminlerinin isabeti İsrail faktörünü merkezine aldıkça artacaktır.

ABD, Irak savaşı sayesinde bir anda pek çok hedefine ulaşmıştır. Sürdürmek istediği küresel düzene engel ve İsrail'i tehdit unsuru olarak gördüğü Saddam rejimini devirmiş, yaratılan kargaşa ortamında İsrail'in Filistin'e yönelik baskı ve sindirme politikaları gündemin alt sıralarına itilmiş, yeşil kuşakta yer alan diğer ülkelere Amerika'nın gücü hissettirilerek, yaptırımlara boyun eğmeleri sağlanmıştır. Böylece küreselleştirilmek istenen dünyanın sacayağından birini teşkil eden Büyük Ortadoğu Projesi'nin önündeki engeller önemli ölçüde kaldırılmıştır.

İkinci Körfez Savaşı, arka planında bir dizi neden bulunmakla birlikte, esasen iki büyük stratejinin kesişmesinin sonucudur. Birincisi ABD'nin 21. yüzyılda da sürdürmek istediği dünya hakimiyetine hiçbir şekilde muhalafet istememesi, ikincisi ise İsrail'in Ortadoğu'nun yeniden şekillenmesi yönündeki stratejisi. ABD'de savaşı destekleyen ve önemli isimleri yönetimde bulunan yeni muhafazakar grupta çok sayıda Yahudi kökenli ve İsrail'le bağlantılı kişinin olması ve İsrail hükümetinin savaşa güçlü destek vermesi, kesişen stratejiler arasında ağırlığı İsrail'e kaydırılmaktadır.

KAYNAKÇA

- A New Israeli Strategy Toward 2000. (1996, 10 Temmuz). The Wall Street Journal.
- Adler, B. (2003, 13 Mart), Congressman backs U.S. plan to remove Hussein.
http://www.minutemannewscenter.com/articles/2003/03/13/westport/top_stories/7362579.txt?viewmode=fullstory
- Ahmad, A.Y. (2000). Ortadoğu'da Çatışan İttifaklar, Augustus Richard Norton (Ed.). *Ortadoğu Politikaları ve Güvenlik: Yeni Yönelimler*. Ceylan Tokluoğlu (Çev.). İstanbul: Büke.
- Akın, V. (2004, 15 Mart). Irak Savaşı ve Petrol.
<http://www.haberanaliz.com/detay.php?detayid=928>
- Aneja, A. (2003, 11 Nisan). Israel eyes Iraqi pipeline Project. www.thehindu.com
- Aras, B. (1998, Ocak). Post-Cold War Realities: Israel's Strategy in Azerbaijan and Central Asia. *Middle East Policy*, Cilt 5, Sayı 4.
- Arı, T. (1997) *Amerika'da Siyasal Yapı: Lobiler ve Dış Politika*. İstanbul: Alfa, 3.Baskı.
- Beinin, J. Pro-Israel Hawks and the Second Gulf War.
<http://www.soci.niu.edu/~phildept/Kapitan/IPC279.html>
- Bilir, B. Ahlaki Temelden Yoksun Bir Savaşın Gölgesinde: ABD, Irak Savaşı ve Türkiye. http://www.liberal-dt.org.tr/guncel/BahriBilir/bb_savas.htm
- Bush's Israeli Lobby Advisors! <http://www.u-r-next.com/BushMen.htm>
- Cabbar, F.A. (2004). *Irak'ta Şii Hareketi ve Direnişi*. (Çev.) Hikmet Halis, İstanbul: Agora.
- Cohen, R. (1994). Israel's Starry-Eyed Foreign Policy. *Middle East Quarterly*, Vol.1, No.2, <http://www.meforum.org/pf.php?id=221>
- Cooley, John K. (2003, 23 Nisan). An old Israel-Iraq oil pipeline...reopening? *The Christian Science Monitor*, <http://www.csmonitor.com/2003/0423/p11s01-coop.html>
- Çandar, Cengiz. (2002, 3 Eylül). Irak ve 'Türkiye'nin Dostu' Amerikan Şahinleri...", *Yeni Şafak*
- Eden, A. (2003, 28 Şubat). Israel's Role: The 'Elephant' They're Talking About, Forward. <http://www.forward.com/issues/2003/03.02.28/news4.html>

- Elsea, J.K. ve M.C.Weed. (2013, 11 Ocak). *Declaration of War and Authorizations for the Use of Military Force: Historical Background and Legal Implications*. Washington: Congressional Report Service.
- Erbil, G. ve Şimşek, A. (Ed.). *Neo Con Yeni Muhafazakarlık*. İstanbul: Yenihayat, 2004.
- Fisk, R. Nereye Gidiyoruz, <http://www.wzmag.org/Turkey/ngrf.htm>
- Garaudy, R. (1983). *Siyonizm Dosyası*. Nezh Uzel (Çev.). İstanbul: Pınar.
<http://www.arutzsheva.org/news.php?id=40427>
- Jewish Lobbies in the USA, http://www.iflry.org/libel/libel_933b.html
- Johnson, C. (2003). *Iraqi Wars*. <http://www.antiwar.com/orig/johnson1.html>
- Karakoç, E. (2003). ABD'nin Filistin Politikası. Ahmet Davutoğlu (et.al), *Filistin: Çıkmazdan Çözümüne* içinde İstanbul: Küre.
- Kasım, K. (2003). Irak Savaşının İsrail'in Bölgesel Konumuna Etkisi. Ümit Özdağ et.al. (Ed.), *Irak Krizi 2002-2003*, Ankara, ASAM.
- King, L. (2003, 5 Aralık). Ex-General Says Israel Inflated Iraqi Threat. *Los Angeles Times*.
- Kissinger, H. (2002). Amerika'nın Dış Politikaya İhtiyacı Var mı?, Tayfun Evyapan (Çev.). Ankara: METU.
- Mearsheimer, J.J. ve S.M.Walt. (2007). *The Israel Lobby and US Foreign Policy*. Great Britain: Penguin Books.
- Özcan, G. (2002). İsrail Güvenlik Anlayışında Dönüşüm: Ufuk Ötesi Tehditler ve Türkiye. Mustafa
- Türkeş ve İlhan Uzel (Ed.), *Türkiye'nin Komşuları*. Ankara: İmge.
- Petras, J. (2003). Irak Savaşı Tehdidini Kim Üretti: İçerden Bir Görüş.
<http://www.sendika.org/2003/03/irak-savasi-tehdidini-kim-uretti-icerden-bir-gorus-j-petras/>
- Shalev, C. (2003, 7 Mart). Jerusalem Frets As U.S. Battles Iraq War Delay. www.forward.com
- Sniegoski, S.J. (2003). The War on Iraq: Conceived in Israel.
http://www.thornwalker.com/ditch/snieg_conc1.htm

- Suliman, A. (2003, 25 Şubat). Who is driving the war against Iraq?
<http://www.nowarforisrael.com/Driving%20War.htm>
The American Israel Public Affairs Committee (AIPAC).
<http://www.aipac.org/documents/whoweare.html>(22.10.2004)
- Türkeri, A. (2004, 24 Mayıs). Irak Savaşı'nın perde arkası (1),
www.kenthaber.com.tr
- Vest, J. (2002, 2 Eylül). The Men From JINSA and CSP. The Nation.
- Walker, E. The Middle East:Policies For The Coming Decades. , Kurt M. Campbell (ed.), *In Search Of An American Grand Strategy For the Middle East*, A Report of the Aspen Strategy Group, Washington: The Aspen Institute, 2004.
- Whitetaker, B. (2002, 9 Ağustos). US thinktanks give lessons in foreign policy.
www.guardian.co.uk
- Woodward, B. (2004), *Saldırı Planı*, Melih Pekdemir, Şefika Kamcez (Çev.) Ankara: Arkadaş.
- Woolsey, R.J. (2004). Grand Strategy In The Middle East:The Long War Of The 21st Century, Kurt M.
- Campbell (Ed.), *In Search Of An American Grand Strategy For the Middle East*, A Report of the Aspen Strategy Group, Washington: The Aspen Institute.
- Zunes, S.(2002). *Why the U.S. Supports Israel*. FPIF Policy Report.
http://www.fpif.org/papers/usisrael_body.html
- Anadolu Ajansı
Reuters
Yeni Şafak
Los Angeles Times
The Nation
The Wall Street Journal
The Washington Post

